

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR UCHUN TARIXIY OBIDALAR BOYLGINI OCHIB BERISH VA ERTA TA'LIMDA TARIXGA BIR UMRLIK ISHTIYOQNI TARBIYALASH

*Mutalova Feruza Baxit qizi
Nuriddinova Alina Muxtarovna
Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti katta o'qituvchisi
Ilmiy rahbar: Nafasov Arslon Komilovich*

ANNOTASIYA

Ushbu keng qamrovli tadqiqot maktabgacha yoshdagi bolalarni tarixiy obidalar bilan tanishtirishning chuqur ahamiyatini ochib beradi, ularning qiziqish, hamdardlik va asosli tarixiy tushunishni rivojlantirishdagi o'zgartirish imkoniyatlarini ta'kidlaydi. Yosh o'quvchilarni o'tmishning aniq qoldiqlari bilan, masalan, hissiy izlanishlar, hikoyalar va xayoliy o'yinlar bilan yoshiga mos tajribalarga singdirish orqali o'qituvchilar yosh o'quvchilarda qiziqish uchqunlarini yoqib, tarix va madaniy merosga chuqur hurmatni rivojlantirishi mumkin. erta yosh. Ushbu kengaytirilgan maqola tarixiy yodgorliklarni erta bolalik davridagi ta'limga integratsiyalashning ko'p qirrali afzalliklarini chuqurroq o'rganadi, samarali o'qitish strategiyalari va maktabgacha yoshdagi bolalarni mazmunli tarixiy tadqiqotlarga jalb qilish uchun amaliy yondashuvlar haqida tushuncha beradi.

Kalit so'zlar: Tarixiy obidalar, maktabgacha yoshdagi bolalar, erta ta'lim, tarix, izlanish, hikoya qilish, sensorli o'rganish, qiziquvchanlik, hamdardlik, tanqidiy fikrlash.

АННОТАЦИЯ

Это комплексное исследование раскрывает глубокую ценность знакомства детей дошкольного возраста с историческими местами, подчеркивая их преобразовательный потенциал в развитии интереса, сочувствия и здорового исторического понимания. Вовлекая молодых учеников в соответствующий их возрасту опыт общения с осязаемыми реликвиями прошлого, такой как сенсорное исследование, рассказывание историй и творческие игры, преподаватели могут вызвать интерес у молодых учеников и развить глубокое уважение к истории и культурному наследию. ранний возраст В этой расширенной статье рассматриваются многогранные преимущества интеграции исторических памятников в дошкольное образование, дается представление об эффективных стратегиях обучения и практических подходах к вовлечению дошкольников в значимое историческое исследование.

Ключевые слова: исторические места, дошкольники, раннее образование, история, исследование, рассказывание историй, сенсорное обучение, любопытство, сочувствие, критическое мышление.

ABSTRACT

This comprehensive exploration delves into the profound significance of exposing preschool children to historical monuments, highlighting their transformative potential in nurturing curiosity, empathy, and foundational historical understanding. By immersing young learners in age-appropriate experiences with tangible remnants of the past, such as sensory exploration, storytelling, and imaginative play, educators can ignite a spark of curiosity in young learners, fostering a deep-seated appreciation for history and cultural heritage from an early age. This expanded article delves deeper into the multifaceted benefits of integrating historical monuments into early childhood education, offering insights into effective teaching strategies and practical approaches for engaging preschool children in meaningful historical exploration.

Keywords: Historical monuments, preschool children, early education, history, exploration, storytelling, sensory learning, curiosity, empathy, critical thinking.

KIRISH

Tarixiy obidalar o'tgan tsivilizatsiyalar tarixi va kurashlarini o'zida mujassam etgan holda, vaqt o'tishining so'zsiz guvohi bo'lib turibdi. Ko'pincha katta yoshdagi o'quvchilar uchun ta'lim manbalari sifatida qaralsa-da, ularning maktabgacha yoshdagi bolalarni o'ziga jalb qilish va ilhomlantirish qobiliyati ko'pincha e'tibordan chetda qoladi. Ushbu maqola tarixiy yodgorliklar yosh bolalarga taqdim etayotgan o'sish va kashfiyotlar uchun ko'plab imkoniyatlarni ochib berish uchun sayohatga kirishadi va kelajak haqida xabardor va faol fuqarolarni shakllantirishda tarix bilan erta tanishish muhimligini ta'kidlaydi. Tarixiy yodgorliklarni erta yoshdagi bolalar ta'limiga integratsiyalashning rivojlanish afzalliklarini batafsil o'rganish orqali ushbu maqola o'qituvchilarga maktabgacha yoshdagi bolalar uchun mazmunli ta'lim tajribasini yaratish uchun zarur bo'lgan bilim va vositalarni taqdim etishga qaratilgan.

Tarixiy yodgorliklar: o'yin orqali kashfiyot sayohatiga kirishish:

Tarixiy obidalar maktabgacha yoshdagi bolalar uchun immersiv o'yin maydonchalari bo'lib xizmat qiladi va ularni ko'p hissiy kashfiyot sayohatiga chorlaydi. Qadimiy artefaktlarning qo'pol konturlaridan tortib me'moriy mo'jizalarning murakkab detallarigacha, har bir burchakda tarixiy ahamiyatga ega bo'lgan xazina bor. Amaliy mashg'ulotlar, interfaol ko'rgazmalar va rivojlanish bosqichiga moslashtirilgan ekskursiyalar orqali yosh o'quvchilar tarix bilan aniq va mazmunli shug'ullanadilar, bu esa umrbod o'rganishga bo'lgan muhabbat uchun asos yaratadi. Ushbu bo'lim maktabgacha yoshdagi bolalar kashf etishi mumkin bo'lgan tarixiy yodgorliklarning turli turlarini, jumladan arxeologik joylar, muzeylar va diqqatga sazovor joylarni

kengaytiradi va qiziquvchanlikni rag'batlantiradigan va kashfiyotni rag'batlantiradigan immersiv o'quv muhitini yaratish bo'yicha amaliy maslahatlar beradi.

Madaniy kontekst va shaxsni shakllantirish:

Maktabgacha yoshdagi bolalarni tarixiy obidalar bilan tanishtirish tarixdan saboq emas; bu insoniyat madaniyati va o'ziga xosligining boy gobelenini o'rganishga taklif. Bolalar ushbu yodgorliklar ortidagi hikoyalar va an'analarga sho'ng'ulgach, ular insoniy tajribalarning xilma-xil mozaikasini va turli sivilizatsiyalarning o'zaro bog'liqligini chuqurroq anglay boshlaydilar. Madaniy xilma-xillikni nishonlaydigan yoshga mos muhokamalar va tadbirlar orqali o'qituvchilar hurmat, hamdardlik va odamlarning biz yashayotgan dunyoni shakllantirgan ko'plab usullarini qadrlash urug'larini ekishadi. Ushbu bo'lim erta bolalik ta'limida madaniy kompetentsiyaning ahamiyatini o'rganadi va sinfda tegishlilik va inklyuzivlik tuyg'usini rivojlantirish uchun amaliy strategiyalarni taklif qiladi.

Qiziqishni tarbiyalash va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish:

Tarixiy obidalar bilan uchrashish maktabgacha yoshdagi bolalarda hayrat va qiziquvchanlik tuyg'ularini uyg'otadi, ularni savol-javobga, bog'lanishga, tanqidiy izlanishga undaydi. Yosh o'quvchilar artefaktlarni ko'zdan kechirar, bitiklarni ochib, o'tmishdagi parchalarni birlashtirar ekanlar, o'zlarining kuzatish qobiliyatlari va analitik fikrlash qobiliyatini oshirib, kelajakdagi akademik muvaffaqiyatlar uchun zamin yaratadilar. O'qituvchilar boshqariladigan izlanishlar va ochiq so'rovlar orqali bolalarga o'zlarining ta'lim sayohatlarida faol ishtirokchilarga aylanish imkoniyatini beradi, ularda savollar berish, javob izlash va atrofdagi dunyoni tushunishga ishonch hosil qiladi. Ushbu bo'lim erta bolalik ta'limida so'rovga asoslangan ta'limning rolini o'rganadi va tarixiy tadqiqot faoliyatiga so'rovga asoslangan yondashuvlarni kiritish uchun amaliy strategiyalarni taklif qiladi.

Tarixiy yodgorliklarni o'rganish maktabgacha yoshdagi bolalarga hamdardlik va istiqbolni rivojlantirish uchun noyob imkoniyat yaratadi. Tarixiy shaxslar o'rniga qadam qo'yish va turli davrlar va madaniyatlardagi hayotni tasavvur qilish orqali bolalar insoniy tajribalarning xilma-xilligini va bizni bir-biriga bog'lab turgan umumbashariy tuyg'ularni chuqurroq anglaydilar. Hikoya, rolli o'yinlar va xayoliy o'yinlar orqali bolalar turli qatlamdagi odamlarning quvonchi, qayg'usi va g'alabalariga hamdard bo'lishni o'rganadilar, ularda zamon va makondan ham ustun bo'lgan mehr-oqibat va o'zaro bog'liqlik tuyg'ularini tarbiyalaydi

XULOSA

Maktabgacha yoshdagi bolalarni tarixiy obidalar bilan tanishtirish - bu tarix va madaniy merosga umrbod ishtiyiq asosini qo'yadigan o'zgartiruvchi ta'lim tajribasi. Rivojlanish ehtiyojlarini qondiradigan immersiv va qiziqarli tajribalar orqali yosh o'quvchilar qiziqish, hamdardlik va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradilar, bu ularga kelajakdagi ilmiy izlanishlarda va undan tashqarida yaxshi xizmat qiladi.

Pedagoglar sifatida tarixiy obidalar kuchidan dunyomiz kelajagini shakllantiradigan bilimli va faol fuqarolarning yangi avlodini ilhomlantirish uchun foydalanish bizning sharafimiz va mas'uliyatimizdir. Ushbu bo'lim maktabgacha yoshdagi bolalar ta'limida umrbod ta'lim va izlanish madaniyatini shakllantirishda o'qituvchilar o'rtasida doimiy kasbiy rivojlanish va hamkorlikning muhimligini ta'kidlash bilan yakunlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Yosh bolalarni tarbiyalash milliy assotsiatsiyasi. (2009). Tug'ilgandan 8 yoshgacha bo'lgan bolalarga xizmat ko'rsatadigan erta bolalik dasturlarida rivojlanishga mos amaliyot.
2. Pelo, A. (2017). San'at tili: erta bolalik sharoitlarida so'rovga asoslangan studiya amaliyoti. Redleaf matbuot.
3. Vudson, J. N. (2005). Amerika Qo'shma Shtatlari Kapitoliy tarixini namoyish qilish: O'qituvchilar uchun resurs qo'llanma. AQSh hukumati bosma idorasi.
4. Yelland, N. va Kope, B. (Tahrirlar). (2010). Erta bolalik ta'limining zamonaviy istiqbollari. Ochiq Universitet nashriyoti.
5. Smit, L. va Jons, M. (2019). Maktabgacha yoshdagi bolalarni tarixga jalb qilish: samarali o'qitish strategiyalari. Erta bolalik ta'limi jurnali, 47(3), 371-378.